

СНАЈПЕРСКА ПУШКА PAW 20

Сасвим нов

Необичност

До сада смо навикли да је рукохват са механизмом за окидање иза или испред оквира, али испод линије цеви, а код PAW 20 рукохват је „премештен“ и померен ван контуре сандука, тако да се практично налази тик поред сандука са десне стране. То у старту значи да леворуки стрелци то оружје ни под тачком разно не могу да користе, јер приступ рукохвату онемогућава сам оквир. Међутим, људима који су држали то оружје у руци, тврде да је реч о веома комфорној пушци, али само мало чудног изгледа. Ипак, доста брзо може да се навикне на „необичност“ тог оружја.

Иако се Јужноафричка Република не може уврстити међу водеће земље које успешно производе и дистрибуирају своје стрељачко оружје, последњих године из те земље, ипак, долазе веома занимљиви примерци тешких снајперских пушака. Првенствено се мисли на пушку NTW20. Она се може добити у два калибра – руског тешког митраљеза КПВ 14,5 x 114 mm и у калибру 20 x 83,5 mm. Овај последњи развијен је из калибра употребљаваног на топовима MG-151/20 које су имали и Немци на својим ловачким авионима током Другог светског рата.

Та пушка изазива страхопоштовање због самог калибра, али је највећи недостатак велика тежина која износи од 26 до 29 килограма. То значи да NTW 20 послужују и преносе два војника. Приликом преношења, оружје се расклапа у два одвојена склопа и пре употребе мора да се склопи. Све то уве-

лико усложњава њену употребу и битно смањује покретљивост снајперског тима.

Због свега тога појавила се потреба да се из корена промени концепција тешког снајпера – да се користи балистички далеко инфериорнија муниција и да се и даље задржи ефикасност на циљу, чиме се стварају услови за драстично смањење масе самог оружја. Тај приступ сличан је америчком који је примењен код полуаутоматског бацача гранате XM 25. Међутим, за разлику од америчког, најновија јужноафричка пушка која носи ознаку PAW 20 представља далеко јефтинију алтернативу, јер не користи систем за управљање ватром (СУВ) и муницију са сложеним програмабилним упаљачима. У ствари, нова пушка нуди повољан компромис између тешких снајпера и конверзије јуришних пушака на велики калибар – на пример конверзију M 16 у Leitner-Wise LW 499 у калибру 12,7 mm, чије су основне предности већа пробојност и зауставна моћ.

ОРУЖЈЕ ЧУДНОГ ИЗГЛЕДА

Јужноафрички PAW 20 светлост дана угледао је 2006. на изложби наоружања и војне опреме Africa Aerospace & Defence Show (AAD) у Кејп Тауну. Иначе, творац те мало чудне снајперске пушке је чувени јужноафрички конструктор Tony Neophytou, који је свој печат дао и чувеној авангардној сачмарици Neostesd. На изложби је одмах успостављена сарадња познате компаније „Денел“, односно његов огранак Lend System Group, за муницију, и фирме „NeoPUP“ која је искључиво задужена за оружје.

Назив PAW 20 значи Personal Assault Weapon, односно лично јуришно оружје, док бројка „20“ означава калибар.

Према конфигурацији та пушка је и више него необична. Ако је давних педесетих Краљевски адмиралитет Енглеске прогласио

нове пушке у конфигурацији *бул пап* за футуристичке, било би занимљиво чути њихово мишљење и за PAW 20. Када се оружје гледа са леве стране може се закључити да има све делове и изглед као најобичнија пушка, само великог калибра. Има цев, доњу облогу, гасни цилиндар, оквир, носач оптичких уређаја за нишањење, кундак... Једино што се не види јесте рукохват са механизмом за окидање. Он се налази са десне стране у висини самог оквира.

До сада смо навикли да је рукохват са механизмом за окидање иза или испред оквира, али испод линије цеви, а код PAW 20 рукохват је „премештен“ и померен ван конту-

И поред потенционалних квалитета, нарочито у урбаним условима ратовања, где би то релативно лако и окретно оружје способно да испалује „топовску“ муницију могло да има застрашујући ефекат, јер је домет довољно мали да прецизност не би трпела, тренутни статус пушке PAW 20 није у потпуности дефинисан.

о из Африке

ре сандука, тако да се практично налази тик поред сандука са десне стране. То у старту значи да леворуки стрелци то оружје ни под тачком разно не могу да користе, јер приступ руковату онемогућава сам оквир. Међутим, људи који су држали то оружје у руци тврде да је реч о веома комфорној пушци, али само мало чудног изгледа. Ипак, доста брзо може да се навикне на „необичност“ тог оружја.

Неконвенционални положај руковата и механизма за окидање има и практичан значај јер се на тај начин ослобађа довољан простор за трзање унутрашњих компоненте, које су исто неконвенционалне као механизам рада аутоматике. Неконвенционални принцип рада заснива се на позајмици барутних гасова са клипом, који је комбинован са трзајем цеви. Затварач је конвенционални, ротациони. Цео трзајући склоп после опалења има релативно дуг ход уназад, унутар самог ослонца за раме. Тај принцип рада примењен је због сложености оружја и реткост је у конструкцији стрељачког наоружања.

У односу на класичну позајмицу барутних гасова са клипом и до-
давањем

Основни ТТ подаци

Калибар (mm)

20 x 42

Дужина оружја (mm)

845/775

Дужина цеви (mm)

355

Почетна брзина пројектила

305 m/s

Капацитет оквира

7 пројектила

Тежина пројектила (g)

110 г

Врсте пројектила

HEI – разорно-запаљиви

и TP – вежбовни

Принцип рада

Позајмица барутних гасова са клипом и трзајем цеви

трзања цеви повећава се само трзајућа маса, што у комбинацији са великом дужином трзања, односно дужине пута који преваљује делови система рада аутоматике, ублажава трзај и смањује укупну масу оружја (свега 5,9 kg, када је оружје празно).

Укупна дужина пушке износи 845 mm, али постоји могућност увлачења комплетног механизма у кутијасту кундак и тада се њена дужина смањује на 775 mm (не прелази дужину код актуелних јуришних пушака). Цев је дуга 355 mm, што је необично мало за оружје које има калибар 20 mm. Међутим, све постаје јасније када се виде перформансе муниције. Управо захваљујући њима, снајперску пушку PAW 20 условно можемо уврстити и међу бацаче граната.

ТОПОВСКИ КАЛИБАР

Коришћењем балистички инфериорне муниције конструктори су покушали да добију оружје које је прихватљивих димензија и масе. Из тог разлога развијена је сасвим нова муниција за ту необичну пушку – калибра 20 x 42 mm, што је практично нешто између руског М 43 (39 mm) или СС 109 (45 mm). Калибар од 20 mm јесте стварно „топовски“ и упркос многим покушајима да се створи разорна или разорно-запаљива муниција мањег калибра, тај калибар је најмање „рентабилан“ а способан за ношење употребљиве разорне смеше.

Када је оружје стварано за његову потребу развијене су две врсте муниције – разорно-запаљива (HEI – High Explosive Incendiary) и вежбовна (TP – Target Practice) – које су били сасвим солидне масе од 110 грама. Оба типа муниције појављују се и у варијанти са трасером. Иако многи сумњају у ефикасности разорно-запаљиве муниције на циљу, јер има калибар од само 20 mm, то може да се односи само на убојни радијус који не може да буде већи од два метра (иако су Јужноафриканци на пољу муниције отишли корак даље од многих произвођача јер се њихова артиљеријска муниција 105 mm серије IGALA сматра много ефикаснијом од раније стандардне америчке 155 mm М 107). Међутим, с обзиром на намену PAW 20 која се суштински не разликује од класичних тешких снајперских пушака, није у првом реду дејство по противничким групним циљевима – војницима већ по далеко „рентабилнијим“ циљевима попут разних летелица на стајанкама, возила, складишта горива, радар... У таквим случајевима, када гађа „рентабилне“ циљеве, очекује се да HEI муниција 20 mm директно погоди циљ или испољи парчадно дејство у његовој непосредној бли-

зини, а она има неупоредиво већу ефикасност од запаљиве или панцирно запаљиве муниције стандардног калибра тешких снајперских пушака калибра .50 Browning (12,7 x 99 mm).

Једини проблем који постоји код муниције јесте њена почетна брзина од 305 m/s. Наиме, пројектилу калибра 20 mm, тежине 110 g који из цеви излеће брзином од 305 m/s, потребно је најмање од 3,3 до четири секунде до декларисаног ефикасног домета од 1.000 m, што уз доста закривљену путању може да отежа нишањење, а у условима јачег ветра да изазове веће растурање годинака него код класичних снајперских пушака великог калибра. Али, то се донекле коригује парчадним дејством. С друге стране, подзвучна брзина муниције пружа и могућност успешног коришћења пригушивача пуцња.

Насупрот PAW америчка XM 25 користи муницију калибра 25 mm и од ње се очекује да експлодира изнад самог циља, што доказује да је примарни циљ управо противничко људство, а то наведено америчко оружје чини „правим“ бацачем граната. Американци још кубуре са наведеном муницијом јер им се чипови који се налазе на пројектилу понекад „збуне“ па активирају пројектил у погрешно време. Поред тога и муниција калибра 25 mm коју користи XM 25 јесте балистички много слабија од оне за јужноафричку пушку – 20 x 42 милиметара.

За успешно нишањење са XM 25 потребан је систем за управљање ватром, а он драстично повећава цену оружја. Пушка PAW 20 има две *пикатини шине*. Једна је постављена на самој оси цеви на сандуку, и на њу се обично монтира рефлексни нишан, док је друга шина постављена изнад самог руковата и на њу се углавном монтира неки помоћни нишански уређај као на пример ласерски обележивач циља. Поред наведених нишана на шине се могу монтирати и други оптоелектронски уређаји за нишањење и дању и ноћу.

И поред потенцијалних квалитета, нарочито у урбаним условима ратовања, где би то релативно лако и окретно оружје способно да испалује „топовску“ муницију могло да има застрашујући ефекат, јер је домет довољно мали да прецизност не би трпела, тренутни статус пушке PAW 20 није у потпуности дефинисан. Ни јужноафричка војска се није одлучила за набавку, а камоли нека друга војска. Међутим, тако је увек са новим идејама које по правилу наилазе на отпор посебно традиционално настројених високих војних кругова, па такав став уопште не треба да чуди. Да ли ће предности PAW 20 бити примећене или не, видеће се. ■

Иштван ПОЉАНАЦ